

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Az állandó válság.

Zombor, szeptember 1.

A politikai helyzetet még most is, folyton a bankkérdés dominálja. Az ország nagyobb városaiban összehívott nagygyűlések előre vetett árnyékai az ősszel meginduló heves politikai kampánynak, amely az önálló bank jegyében fog lefolyni.

Szeretik szemére vetni a koalíciónak, hogy nem valósította meg a paktum egyik pontját, amelyre pedig vállalkozott, de megakarja valósítani az önálló bankot, ami pedig nincs a paktumba befoglalva.

És hogy e miatt keletkezett az állandó válság.

Hogy a koalíciós paktum mit tartalmaz és mit nem tartalmaz, arról talán jobb volna épen az osztrákoknak és közösügyes hazai elvbarátainknak nem beszélni!

Mert azt, amit a paktum tartalmaz, megvalósította a koalíció egészen az általános választói jogig, amely a függetlenségi pártnak sarkalatos program-pontja és amelyet ez a párt hajlandó bármikor, sürgősen is megvalósítani.

Hogy az önálló bank nincs benn a paktumban? Hát vajjon a 2%-os kvótaemelés benne volt-e, vagy benne volt-e a tisztifizetések és a legénységi zsoldnak felemelése és nem inkább voltak-e ezzel szemben az összes katonai kérdések közös megállapodás szerint kikapcsolva? Vagy talán Bosznia és Hercegovina annexiója, a szerb határszélek megszállása, vagy az osztrák áruk törökországi bojkottjának ötvenhárom milliónyi váltságdíja bent volt-e abban a paktumban, amelyről egyre azt hangoztatják, hogy az önálló magyar bank nem volt benne és ezért nem lehet most azt megvalósítani?!

Az önálló magyar bankot szentesített törvény biztosítja, annak semmi szüksége sincs arra, hogy paktumba is foglalják, mert hiszen törvényes ha-

táridőben magától is esedékes: de vajjon azt a többi kérdést miféle törvények tölték előtérbe?

Pedig ezek a sok százmilliót jelentő kérdések ma már a felemelt kvóta arányában nehezdednek a magyar nemzetre, éppen úgy, mint a többi rendes, közös kiadások!

Talán jobb volna inkább arról a régebbi paktumról beszélni, mely még ezelőtt negyvenkét évvel keletkezett és amely a 1867-iki törvények címén ismeretes. Mi van példának okáért ennek a törvénynek XII. §. c.-ével; van abból talán már csak egy pont is a törvény szellemében megvalósítva?

Magyarország állandó válságos helyzetének magva semmi egyéb, mint a meghozott és szentesített törvényeknek egyoldalú végrehajtása. Összes törvényeinknek az a része, amely a nemzetre kötelezettségeket ró, gyorsan és pontosan foganatosítatik; de az a része, amely jogokat biztosít a nemzet számára: évszázadok óta nem tud intézményekben megvalósulni. A nemzet az ő teljesítményét mindig önként nyújtja, de az ezzel szemben kijáró jogai megvalósításáért örökös küzdelmet kell folytatnia.

Lényeg helyett mindig csak a látszattal kell beérnie, s abban az örökös küzdelemben, — amelynek eredményes látszata is alig van, — akaratereje elenged, kitartása csökken, mert nem tud soha egységes, tömör erejében érvényesülni.

A nemzet ellenségei mindig arra építik sikereiket, ha megtudják az egységes tömörülést akadályozni és ezzel kishitűséget és szakadást hozni létre, amelynek nyomában örökké a lemondás szokott járni.

Vajjon sikerülni fog-e ez alkalommal is diadalmaskodni az ármánynak és cselszövésnek a nemzet felett. Vagy ezuttal tántoríthatlan egységben kitart igaz ügye mellett a nemzet, amíg végre

is a jog, törvény és igazság veszi át uralmát, a jogtalanság, törvénytelenység és igazságtalanság helyett.

Mert sorsát aszerint fogja megérdemelni.

A kulturintézmények mint előszobrok.

Irta: **Malisza Ignác.**

Minden szépnek, jónak és nemes iránynak eszméje legnehezebben fejlődik ki, úgy vagyunk az ország összes kulturintézményeivel is. Ha egy szobor fölállítása jön kérdésbe, azt rendkívüli eréllyel felkarolják, de ha egy kulturintézmény eszméjét valaki felveti, akkor napfényre kerülnek pusztá hangoknak olyan bugyborekai, amelyek az eféle ügyet elszereznék meríteni, anélkül, hogy megmondanák az okát is.

A kulturintézmények valóságos előszobrok és ezek a legnemesebb eszközök, amelyek az életben csak előfordulnak, mert ámbár sok nagy férfiak, akik hazafias tevékenység által tüntek ki, szobrokat emelnek, amelyek igen mulandók és bármily művésziesen is legyenek ezek a szobrok kiállítva, mégis csak élettelen lények azok, amelyek tevékenységre többé nem képesek.

Nem azért hozom én fel azt, mintha én a nagy férfiak iránt kegyelettel nem viseltetném és nagy tetteikre örömmel vissza nem emlékezném, ez távol van tőlem. Hanem ezzel csak azt akarom kifejezni, hogy aki éhes, ne vegyen aranygyűrűt, hanem kenyert, mert erre van szüksége. Miután kedves hazánk kulturális intézményekben szűkölködik, ezért az élettelen szobrok helyett alakítsunk olyan előszobrokat, amelyek a nagyférfiaink jellemét és tevékenységét helyettesítsék, hogy a haza érdekében szüntelenül az ő szellemüknek megfelelően munkálkodjanak. Ilyen előszobrok lennének: a lelencházak, árvaházak, gyáriskolák, szegénytanulók menedékhelye stb. és ezeknek az épületeknek homlokára nagybetűkkel lehetne felírni pl. Kossuth Lajos lelencháza, vagy Széchenyi István gyáriskolája, vagy gróf Apponyi Albert szegénytanulók menedékháza stb. A bejárattal szemben az illető nagyhazafi acélmetszetű képét lehetne kifüggeszteni, a folyosóra és a falakra kívül pedig egyes nagyférfiaink jeles és kiváló mondásait lehetne megörökíteni. Pl. „A nemzet legnagyobb kincsese a kiművelt emberfő.” Széchenyi I. „Szeresd honfitársaidat kivétel nélkül!”

Röntgen Laboratorium

ZOMBORBAN, Csihás Benő utca 12. szám.
Rendelés egész napon át. — Mérsékelt árak.

302-26-6

Használtatik idegen testek feltalálására, törések és ficamok megállapítására, szív- és tüdőbajok, daganatok, esontbajok, kölerakodások, epekövek, kórismézésére. — **Gyógycélul:** fehérvérűség, mirigydaganatok, Basedov-kór, bőrfarkas, bőrizzag, csontszu, izületi gennyedés, hörghurut, asthma, tüdőbeszűremkedés, kéz- és lábizzadás, rákos betegség, husdaganatok stb. fájdalom nélküli gyógyítására.

„Magyarországnak minden egyes polgára magyar ember“ stb.

A nagy férfaink nyilvánosan megörökített ezen jeles mondásaival a látogatókat és arra elvonulókat hazafias szellemben megfogjuk fűrésztetni és őket hasonló nemes tetteire fogjuk buzdítani.

Én nem hiszem, hogyha azok a nagy férfiak jelenleg élnek, azt megengednék, hogy nekik szobrokat állítsanak. Én az ellenkezőről vagyok meggyőződve, hogy azt mondanák: Igen is, állítsatok hűveim olyan szobrokat, amelyek átveszik az én hazafias és felebaráti eszméimet és tevékenységemet, hogyha én meghalok, eszméimet, mint hazafias örökségemet legyen kire bíznom, mert az ére, csak ére marad és ha megkondul, élettelen s érthetetlen hangot ad, de az élőszobor, vagyis kulturális intézmény hazafias szellemben fog tovább küzdeni és folyton munkálkodni a haza érdekében.

Igen szép a nagyférfiak tetteikért megdicsőíteni, de még szebb azoknak tetteit követni.

A nagyférfiak megdicsőítésére szánt összegek ne legyenek élettelen és életre nem ható tőkék, amelyek a lelket és szellemi tehetséget alvófélben hagyják. Ezen tőkét arra kellene fordítani, hogy általa a szív és lélek nemzeti szellemben és felebaráti szeretet korlátain belül nemeskedjék és ez által az elhalt nagyférfiak helyett újak támadjanak, hogy pedig ezt elérhessük, a nevelés, vagyis kulturális intézmények oltárára, vagyis az élőszobrokra, amelyek folytonosan tulajdonosaink szellemében munkálkodnak és kedves hazánk polgárainak ügyét szeretettel felkarolják, nagyobb kegyelettel kellene tekintenünk, mert ezen élőszobrok nem pusztá érecek, hanem tevékeny lények, amelyek folytonosan a társadalom boldogító szent ügyét napfényre iparkodnak hozni, hogy általa e drága hont és annak polgárait kivétel nélkül boldogítsa. A kulturális intézmények hiánya miatt hány kiváló észtehetség veszett és vész kárba jelenleg is? Minden nagyférfiúnak, aki e drága hon szerető karjai között mult ki e világból, mindannyinak az velt célja: boldoguljon e hon és hozzá hű polgárai.

De valamint a mező nem hozhat élvezhető és tápláló gyümölcsöt, ha megfelelő irányban nem műveltetik, hasonlóképpen e hon és polgárai sem tudnak boldogulni és tevékenységüket kifejteni, ha szívük, lelkük és szellemi tehetségük felebaráti szeretetben, nemzeti szellemben és az élet viszonyainak megfelelőleg nem műveltetik, mert ami a földnek az eke, kapa és ásó, ugyanaz a szívnek, léleknek és szellemi tehetségnek a nevelése, oktatása és a tudvány helyes irányban való művelése. Ha a gazda sajnálja, vagy nem bírja gazdasági eszközeit beszerezni, amelyek a földműveléshez okvetlenül szükségesek, az nem is képes földjét célszerűen megművelni. Ugy vagyunk a szív, lélek és szellemi tehetség mezejével is.

Vagy talán előbb akarnánk aratni, mintsem vetettünk volna? Ez fizikai képtelenség. Aratni csak annak lehet, aki vetett, de a vetést sem lehet bizonytalanságra hagyni, hanem azt biztosítani kell mindenféle csapás ellen, hogy munkánk nemesirányú gyümölcse kárba ne vesszen és árvaságra ne jusson. A nagyférfiaink bevetették a felebaráti szereteten nyugvó nemzeti szellem és tudvány mezejét a honfiúi kötelesség, szabadság, egyenlőség, testvériség magvaival, de mi úgy látszik, nem akarjuk ezen nagy horderejű

vetést, az egyenlőség és könnyelműség ellen biztosítani, hogy annak gyümölcsét egykor örömmel, felebaráti szeretettel és megelégedéssel arassuk le és közösen napról-napra élvezhessük, hanem könnyelműen kitesszük a félreértés sorscsapásainak. Most tessék nekem megmondani, hogy az élettelen szobrok meg fogják-e védeni ezen szellemi, értelmi és hazafias szellemű vetéseinket? Vajjon az ilyen élettelen szobrok nagygyá teszik-e nemzetünket vallásfelekezeti és nyelvkülönbség nélkül vagyoniilag és szellemileg? Vajjon a nagyférfiainknak nem az volt-e a tervük és törekvésük, hogy a hon minden egyes polgára kivétel nélkül szellemileg és vagyoniilag gyarapodjék? Hisz ők a nemzeti szellemtől és felebaráti szeretetből áthatott szemükkel világosan látták azt, hogy a magyar nemzet csak akkor lehet nagy vagyoniilag, ha szellemileg is az, mert e két kelléknek a hiánya a nemzetet először szolgásgárra, azután végre megsemmisülésre kárhoztatja. Erre vonatkozólag a történelem igen sok és tanulságos példát szolgáltat és mi megtanuljuk a példát, de okulni rajta nem tudunk.

A példa igen szép, de csak akkor, ha az életre is kihat. Innen magyarázható ki ez, hogy sok nemes eszme és törekvés, amely napfényre ébredt, ellobbant, mint a szalma-tűz. De ha azokat teljes erővel felkarolták volna mindaddig, míg az életre hatásukat erősen ki nem terjesztik, vajjon elenyészett volna-e közülök csak egy is? Egy sem. Ép ezért az országos kulturális intézményeknek, mint élőszobroknak sem szabad elenyészni, mert működésük a nemzeti élet kérdése, amely kihat nemcsak a magyar nemzetre, hanem az egész emberiségre is. Ki volna az a könnyelmű közönyű és nemzeti szellem szegénye, aki az iránt érdeklődéssel nem viseltetnék, ami a magyar nemzetet nagygyá, gazdaggá, szabaddá, megelégedetté, szellemileg felvilágosulttá és tehetségessé teszi.

Kedves honfitársaim! Rajta! felebaráti szeretettel egyesüljétek és állítsatok fel nagyférfiaink emlékére az élőszobrokat a kulturális intézmények képében, amely kulturális intézmények majd folytatják a nagyférfiaink törekvését és hazafias szellemű munkáit. Nem kell ehhez semmi egyéb, csak egy kis jóakarát és a nemes ügynek felismerése. E tekintetben nagyon is sok a tenni valónk, mert nincs gyáriskolánk, nincs lelenházunk, nincs rokkant munkások részére menedékhelyünk, nincs elegendő árvaházunk, nincsenek ezrediskoláink stb. Rajta tehát kedves honfi testvéreim, sorakozunk! Mutassuk meg, hogy élünk, de egyuttal tenni is tudunk. Emeljük fel ezen hiányzó élőszobrokat, amelyek évszázadok óta felállításért kiáltoznak. Ezek a szobrok nem pusztá érecek lesznek, hanem valóságos élőlények, amelyek minden időben és minden körülmények között szeretettel fognak munkálkodni, helyes és nemesirányú munkálkodásaik soha megszűnni nem fognak, hanem ezeknek nemes eszméi napról-napra honfitársaink között fognak terjedni. Így kell befejezni a hódító hiányt, amelyet ősapaink elmulasztottak s úgy lesz a kedves hon meghódítva a felebaráti szeretetben és hazafias szellemben.

Szólítsuk fel e hon minden honfiját, hogy nyujtszon segédkezet ezen élőszobrok felállításához. Van is erre egy jókora összeg, amely Kossuth Lajos apánk ércszobrára lett gyűjtve, fordítsuk ezen összeget egy élőszoborra s állítsunk fel rajta egy gyáriskolát,

dolgozzék ott Kossuth Lajos apánk szelleme a szabadság, egyenlőség és testvériség szellemében. Ő maga azt mondta: „Lehajulok a nemzet nagysága előtt“, és miért mondta azt? Csak azért, mert a nemzet áldozatkészségét istenítette. Ezen gyáriskola folyosóira és külső falaira írjuk fel nagy betűkkel, hogy mit akart, mit tett és minő jelmondásait röpitette a honfitársai közé, hogy a nemzeti szellemben a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjének magvát a honfitársai szívébe örökre bevéssze. Ezt a magot hagyta reánk Kossuth apánk, a mi felistenünk, hogy azt kölcsönösen ápoljuk és nagyra neveljük.

Előre jó írók és szerető honfiak, zengjen e szent ügybe lantotok, hogy annak kellemes harmóniája által egyesítsétek e kedves hon összes fiait és leányait, hogy egy valamennyiért és valamennyi egyért munkálkodjék, akkor megszűnik a nemzeti s nemzetiségi viszálykodás és akkor beteljesül a legnagyobb magyar jóslata: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

H I R E K.

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke Hadarics János igazolványos altisztet a vezetése alatt álló kir. törvényszékhez hivataloszállgá nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Hámos Nándor ujvidéki kir. kath. főgimnáziumi rendes tornatanítót a budapesti IV. ker. kath. főgimnáziumhoz helyezte át.

A városok hitele. Szeptember hó 9-én megtartják Kassán a magyar törvényhatósági városok polgármestereinek kongresszusát. A kongresszus a városok egyik legégetőbb kérdésével, a városok hitelügyével foglalkozik majd. Ebben a kérdésben sarkal a magyar városok minden más gazdasági, társadalmi és kulturális kérdése, mert nem a haladás vágya és képessége hiányzik a magyar városokból, hanem a pénz. Nincs kizárva, hogy a városok hitelügyén kívül más tárgy is napirendre kerül. A kongresszus tagjait ebből az alkalomból Kassa városa fogja vendégül látni.

Athelyezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök S u t o r i s Ervin makói számtisztet a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviséghez hason minőségben áthelyezte.

Adófelszólamlás. Az egyenesadó felszólamlási bizottság az egyenesadó kivető bizottság határozataira ellen beadott felszólamlások tárgyalását folyó évi szeptember hó 6-án kezdi tárgyalni a következő rendben: Ujvidéki, titeli, hódási, zentai, topolyai, bajai, kulai, óbecsei, palánkai, szabadkai és a zombori adóhivatali kerülethez tartozó községeket. A tárgyalást mindennap reggel 8-tól délután 1-ig a zombori pénzügyigazgatóság 6. számú termében tartja.

Az ujvidéki zsidó templom fölavatása. Az ujvidéki zsidó hitközség szeptember 8-án nagy ünnepségeket rendez az ujonnan épült templom felavatása alkalmából. Ugyanis 1881. évi szeptember 8-án iktatták ünnepélyesen az ujvidéki főrabbi székbe P a p Ignác dr., akkori községi főrabbit; s ennek a napnak huszonnyolcadik évfordulóján fényes és nagy három ünnepséggel avatják fel a hitközségnek 580.000 kor. költséggel épült monumentális zsinagógáját; ezen a napon ünnepli meg a hitközség a diszközgyűlésen és felavató istentiszteleten P a p Ignác dr. lelkészkedésének negyvenedik évfordulóját; és ugyanezen a napon emlékeznek meg a hitközség egy buzgó tisztviselőjéről, F i s c h e r Jakabról, ki már 25 év óta végzi a hitközség jegyzői teendőit.

Tanítóválasztás. Bajmokon az elhalt Dorotich Agoston helyébe földjavadalmas tanítónak egyhangulag Preuschl József bajmoki tanító választott meg; ugyszintén egyhangulag megválasztották rendes tanítónak Horvátzky Pétert.

A zombori troubadourok Szabadkán. A Szabadkán megjelenő „Bácskai Hírlap“ a következőket írja a zombori troubadouroknak tervbe vett szabadkai vendégszereléséről: Érdekes vendégei lesznek Szabadkának szeptember hó közepén. A zombori troubadourok egyesülete átrándul mihozzánk, hogy egy jótékony célu előadás keretében bemutakozzék a szabadkai közönségnek. A kirándulást valószínű monstre-jellegűnek tervezik, amennyiben mintegy százötvenen szándékoznak résztvenni benne. Az egyesület javarészt zombori megkönyébeli táncoló, intelligens fiatalemberekből és a híres zombori szép úrlányok krémjéből áll össze. Lányok lesznek vagy ötvenen, fiatal emberek szintén körülbelül annyian. A lányokat természetesen a mamák is elkísérik férjeikkel együtt, úgy hogy a kedves zombori társadalommal ugyszólván in corpore megismerkedhetünk majd. Alighanem szeptember második vasárnapjának reggelén fognak megérkezni a zomboriak. A délelőttöt Pálicson akarják tölteni, ott megfürdenek és megebédelnek. Délután főpróbát tartanak, este pedig előadják a színházban Farkas Imre „Iglói diákok“ című négyfelvonásos szindarabját. A színpadon egy serég rózsás arcú fiatal leány és lelkes ifju fog játszani és dalolni. Az idősebb szerepeket maguk a kísérő papák és mamák vállalják. Olyan látványosságban lesz tehát részünk teljes ajándék gyanánt, amely kedvesség és eredetiség dolgában párját ritkítja. A színelőadás után a Pest-szállóban tánc lesz, melyről egyenesen a hajnali vonathoz vonul a társaság.

Türr-muzeum Baján. Bajáról jelentik: Gonda Béla miniszteri tanácsos és Hegedűs polgármester közt a bajai Türr-muzeum létesítésére megállapodás történt. A muzeumot a városi székházban állítják föl s itt helyezik el Türr István fegyvereit, kiténtéseit, az olasz szabadságharcban viselt egyenruháját és 50.000 korona értékű emlékiratait. Az itt időző Pisoniné Türr Stefánia megeafolta az édesatyja emlékirataival kapcsolatban a magyar és olasz lapokban megjelent téves híreszteléseket.

Elégett gabonatermés. Szombaton délután hatalmas tűzoszlop világitotta meg az ujsziváci határt. Az egész égálja vörös pirban uszott és a félrevert harang jajgató kongása jelezte, hogy tűz van. A határban dult a veszedelem, Hetteshheimer Keresztély földbirtokos földjén. A zabasztag gyult ki és lángolt piros lángnyelvekkel. A község tűzoltósága az értesítés vétele után a lehető legnagyobb gyorsasággal vonult ki az égés színhelyére, de csak a lokalizálás szerepére szorítkozhatott. Mire kiértek, már az egész terület égett. A tűz rohamosan terjedt s a keletkező gyengébb szellő nagyon megkönnyítette a romboló elem munkáját. Ezer kereszt zab vált a lángok martalékává anélkül, hogy bármit is meg lehetett volna menteni. A kár elég nagy, mintegy 5000 korona. A tűz okát nem tudják és a megejtett tűzvizsgálat sem volt képes a veszedelem keletkezésének történetét felderíteni. Állítólag boszúból eredő gyújtogatás műve az egész, de az sincs kizárva, hogy valami eltévedt szikra idézte elő a pusztulást.

Pályázat. Az adai m. kir. földmives iskolánál üresedésbe jött és Zombor város által létesített egy alapítványi helynek betöltése végett folyó évi szeptember hó 8-ig pályázat van hirdetve. Az érvényben levő szabályzat szerint a felvételi feltételek a következők: a) a betöltött 17 éves életkor, mely keresztlevéllel igazolandó vagy pedig fiatalabbnál orvosi bizonyítvánnyal igazolandó a testi fejlettség, magasság és munkaképesség; b) az erős, egészséges testalkat és a himlő elleni sikeres újraoltás orvosi bizonyítvánnyal igazolandó; c) elemi iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól írni, olvasni és a négy alapmivelettel számolni tud; d) írásbeli nyilatkozat a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától, melyben azok arra kötelezik magukat, hogy a tanfolyam tartama alatt a növendékért az iskolában teljesítendő fizetéseket magukra vállalják és az iskola pénztárába a rendes időre mindig beszovaltatják; e) hatósági

erkölcsi bizonyítvány; f) hiteles irat, mely feltünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, valamint a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát is.

A sertéskepeczek ellenőrzése. A sertéskepeczek szállításainak megfigyelése tárgyában a földmivelségi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A rendelet, amely Zombor város tanácsához is megérkezett, meghagyja, hogy a sertések vételével és eladásával azok felhizlalása nélkül üzletszerűen foglalkozó sertéskepeczek, u. n. kepeczek sertésszállásai az egész országban hatósági felügyelet alá helyezendők s az ily szállásokban levő sertéseket az elsőfoku hatóság a hatósági állatorvos által a kepeczek költségére hetenként egyszer megvizsgáltatni tartozik. A felügyelő állatorvos a szállásban elhelyezett sertéseket, azok származási helyét és korábbi tulajdonosát pontosan nyilvántartani és a sertésekre vonatkozó marhaleveleket őrizetbe venni köteles. A megfigyelés alá vett sertések (a Budapest—Ferenvárosba, avagy sertés közbárádakra, vagy hentesek ipartelepére szállítandó sertések kivételével) csak 14 napi időtartam letelte után és akkor kerülhetnek szabad forgalomba, ha azokat a felügyelő állatorvos megvizsgálta és teljesen egészségesnek találta s ennek igazolásul a marhaleveleket ellenjegyzi. A Budapest—Ferenvárosba, sertés közbárádakra vagy hentesekhez szállítandó sertések marhalevelei a felügyelő állatorvos által szintén ellenjegyzendők. Újabb sertések az ilyen felügyelet alá helyezett szállásokba csak az ott levő összes sertések eltávolítása és a szállások gondos fertőtlenítése után állíthatók be. A marharakodó állomásokhoz kirendelt szakértők a vasuton vagy hajón való szállításra felhajtott olyan sertések berakását, melyeknek marhalevelei a hatósági állatorvos által ellenjegyezve nincsenek, semmi körülmények között meg nem engedhetik.

A király orgonája. A király negyven éves koronázási jubileuma alkalmából új orgonát ajándékozott a budavári koronázó Mátyás-templomnak. Az orgonamű ezidő szerint hazánk legnagyobb templomi orgonája: négy manuális, 77 szóló és 41 mellékvaltozáttal. Az orgonamű Rieger Ottó orgonagyáros szabadalmazott villamos szerkezetével van ellátva, amely szabadalmazott szerkezet ezuttal három ízben a legteljesebb sikerrel lett alkalmazva. A négy sikerült manuál közül a negyedik a padláson van elhelyezve, amelynek szinfonikus hangtömege egy 16 m. hosszú hangvezető-csővön át jut a templom középső hajójába, amiáltal a játszott melódiák a boltozatnyíláson át úgy hatnak, mintha valóban égitene hangjai hallatszanának. Ezen távmű és villamos szerkezet hazánkban ez alkalommal került először legteljesebb sikerrel alkalmazásba. Ezen szerkezet vált be legjobban az egész világon. Valóban királyi adomány ezen fenséges mű, mert egyesíti a modern orgona technika minden kiválóságát, amelyért a legnagyobb érdem az orgonamű alkotóját, Rieger Ottó budapesti orgonagyárost illeti, aki a király orgonájánál feladatát minden tekintetben sikeresen megoldotta. 212—1

Egy kis leány balesete. Theodorovits Milos ósziváci kereskedő nem régen nősült. A házastársak boldogan éltek egymással és boldogságukat csak fokozta a kis hároméves Miléva, aki megaranyozta a szülők minden percét. Miléva igen vidám, élénk gyermek volt. Mint afféle kis leányka, nagyon szeretett játszani. Az asztalon valami fényes tárgyat pillantott meg, amit mindenáron magához akart kaparintani kedvtelésének kielégítésére. Minthogy azonban bárhogy is ágaskodott, nem tudott hozzáférni, felkapaszkodott az asztal mellett álló székre, hogy majd onnan elérje a csillogó játékszert. Már félig fenn volt a széken, amikor hirtelen megesuszott és lebukott a székről. Éppen a fejére esett és a kemény kikövezett földön darabokra zúzta a fejét. Egy rettenetes sikolyt hallatott és szörnyet halt. Mikor a rémült szülők behrohantak, a kis Miléva halott volt már, nem lehetett rajta segíteni. A súlyosan sujtott család iránt igen nagy a részvét.

Halál a pályaudvaron. Egy szerencsétlen asszonyt ért utól váratlanul a halál a szabadkai pályaudvaron. Dobák Andrásné évek óta betegen feküdt Baján. A hosszú betegség megemésztette kis vagyonukat és a súlyos beteg asszony elindult Horgosra, hogy szüleinél várja felgyógyulását, miután férje szegénységük miatt nem tarthatta el. Mikor Szabadkán átszállt a bajai vonatról, az utazás izgalma megölte. Beszállították a hullaházba és onnét eltemették.

Pénzküldemény nagygyakorlaton levő katonák számára. A nagygyakorlaton résztvevő katonáknak hozzátartozói gyakran küldenek kisebb-nagyobb pénzüsszeget. Arra való tekintettel, hogy a gyakorlatozó csapatok sokszor kisebb községeken vonulnak át, melyeknek postahivatala több pénzküldemény kifizetésére legtöbbször nem rendelkezik elegendő pénzüsszeeggel, a közös hadügyminiszterium arra figyelmezteti a közönséget, hogy az ilyen pénzküldemény ne postautalvány vagy check útján, hanem pénzeslevélben vagy más rendelkezésre álló módon küldjék el.

Felrobbant puskapor. Szabadkáról jelentik: Schneider Miklós kórházi gondnok vadászatra szándékozott menni. A vadászathoz szükséges patronokat maga akarta előállítani, miközben a puskapor véletlenül a tűzhöz ért és azonnal felrobbant. A felrobbant puskapor Schneidert kezén és arcán megsebesítette. A kórházi gondnokot súlyos sebével a kórházban levő lakásán ápolják.

A cséplőgép áldozata. T a s k o v i c s Benedek jánoshalmi gazdálkodó István nevű 14 éves fia a működésben lévő cséplőgép lokomotívját olajozta, miközben a gép elkapta a fiu bal karját, azt tőből leszakította s a leszakított kart mintegy husz méter távolságra dobta. A halálosan sérült fiúcskát dr. Rendek Béla községi orvos részesítette első segélyben, azonban a leggondosabb ápolás is alighanem hiábavaló lesz, mert a szerencsétlen fiu igen sok vért vesztett s így életbenmaradásához kevés a remény.

Tífusz jánoshalmán. Jánoshalmáról jelentik tudósítónk: A községben a rossz ivóvíz miatt a tífusz járványszerűleg lépett fel. Eddig egy 18 éves lány halt meg és tizen súlyos betegen fekszenek lakásukon. Jánoshalmán nagy rémületet kelt a járvány, mert sem a betegek elkülönítésére, sem a fertőző kutak betömésére nem gondol senki.

Az alkohol áldozata. Miriszavlyev András 46 éves kulai napszámos esütörtökön egész nap pálinkázott, koresmárol-koresmára járt, délután 5 órakor utolsó stációját a Juhász-vendéglőben tartotta, de utoljára, amennyiben a kiszolgált pálinkát felhajtván, nyomban a helyszínen meghalt. Halálát alkoholmérgezés okozta. Az elhunytat az áldott állapotban levő neje és 8 kiskorú gyermeke siratja.

Letartóztatott munkasközvetítő. V á r y Lajos kulai rendőrvetető észrevette, hogy Horváth György 42 éves szenttamási illetőségű napszámos Kulán a munkásokat szép szavakkal Németországba esábitja. Letartóztatta Horváth Györgyöt és a kulai járási főszolgabíró elé állította, ahol is 200 korona pénzbüntetésre és 15 napi elzárásra ítéltetett és azonnal az óbecsei főszolgabírószághoz eltoloncoltatott.

TANÜGY.

Beiratások. A zombori városi polgári fiúiskolában a beiratások 1909. évi szeptember hó 1—5-éig délelőtt 8—12 óráig eszközöltetnek. Beiratási díj 5 korona. Évi tandíj helybeli tanulóknál 20 korona, vidékieknél 30 korona, mely összeg két féle részletben előre lefizethető. A polgári iskolába való felvételhez szükséges a születési, újraoltási és iskolai bizonyítvány bemutatása.

Beiratások. Zombor szab. kir. városi államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolájában a tanulók beírása szeptember hó 1., 2. és 3-án történik, mindenkor d. e. 9—12 óráig. Az alsó (I.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép, vagy polgári iskola négy

osztályát sikerrel elvégezték. A helybeli tanulók tandíja 80 korona, a vidékieké 100 korona, melyet félévénként előre kell lefizetni. Ezenkívül minden tanulóknak fizetni kell: felvételi díj címen 4 koronát, az orsz. tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifj. könyvtárra 2 koronát és az év végén kiadandó értesítőért 1 koronát. Szegény sorsu, jó magaviseletű és jó előmenetelt tett tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és esetleg iskolai könyveket is kapnak. — A helyek biztosítása végett előjegyzéseket az egész nagy szünet alatt elfogadunk, amely alkalommal a felvételi, könyvtári és értesítői díjak, összesen 7 korona előre lefizetendők. Minden egyéb nézve készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság.

A zombori magán polgári leányiskola (Flórián-utca 14. szám) I., II. és III. osztályába a beírások szeptember hó 1—4-ig lesznek naponként d. e. 9—12 óráig. Az intézet volt növendékei mult évi bizonyítványukkal, az újonnan beiratkozók pedig születési és újraoltási bizonyítvánnyal és azon intézet bizonyítványával jelenjenek meg, ahol az előbbi osztályt végezték. A beiratási díj 5 kor., az ifjusági könyvtárra és az évvégi értesítőre 2 kor. fizetendő; az évi tandíj 60 korona, amely félévi részletekben előre fizetendő.

A zombori női kereskedelmi tanfolyamra a beírások szeptember 1-én d. e. 9—11 óráig lesznek a felső kereskedelmi iskola tanácstermében. A beiratási díj 10 korona, az évi tandíj 120 korona. Felvétetnek azon leány növendékek, akik a polgári leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték, vagy akik megfelelő felvételi vizsgát tesznek.

A topolyai áll. polgári fiúiskolába a beiratkozásokat szeptember 1—4 napjain tartják meg. Vasárnap ünnepi istentisztelet lesz a katolikus és az izraelita templomokban. Az előadásokat hétfőn, szeptember 6-án kezdi meg.

S P O R T.

A Zombori Sport-Egylet versenye.

Vasárnap tartotta meg a Zombori Sport-Egylet megyei uszó- és atlétikai versenyét, amely szépen sikerült. A verseny sikerét jellemzi, hogy öt sport-egylet (Baja, Bajmok, Kula, Szabadka és Zombor) vett részt a versenyen és 123 nevezést jelentett be. A nevezők nagy része indult. Közöttük számos országos hírnevű és kiváló klasszist képviselő sportférfi. A számos indulónak erős versengése kitűnő eredményeket hozott létre, melyek közül számos, országos versenyeken is pompásan megállja helyét.

A versenyzők közül az uszásban a bajaiak, az atlétikában pedig a kulaiak voltak erős vetélytársai a zomboriaknak.

A bajai verseny óta gyönyörűen fejlődött egyaránt úgy a bajai, mint a zombori versenyzők tehetsége. Különösen áll ez pedig az uszókra. Mig *Wiesel* Ernő Baján Sugovica bajnokságát 50 yard távolságra — nyílt egyenes pályán — *Jónás* ellenében $34\frac{1}{5}$ mp. alatt nyerte meg, addig vasárnap *Jónás* ugyancsak ezen távolságban ugyanolyan pályán $28\frac{3}{5}$ mp. alatt idegfeszítő küzdelem mellett karcsapással győzte le bajai leverőjét. Szembeötlő még a javulás az ifjusági versenyben 35 méteres távra. Baján *Boros* Géza $28\frac{5}{10}$ mp. alatt nyerte meg e távot s itten *Stern* Lajos $24\frac{1}{5}$ mp. alatt. Mindkettő kiváló uszótehetség.

Az uszó csapatversenyt a zombori staféta-csapat rossz összeállítása folytán a Bajai Sport-Egylet nyerte meg. *Wiesel* Ernő az 1000 méteres távot gyönyörű stílusban — magyar tempóban — uszta végig. Ezen jeles uszásával megjavította ezen távra Gráll Károly által felállított zombori rekordot.

A versenyzők gyakori találkozása csak fokozza a fejlődést s ezért a sportegyletnek több alkalmat kellene nyújtani tagjai képességének kifejlesztésére.

Az uszóversenyen előkelő közönség volt jelen. A rendezés pedig jó volt.

Az atlétikai versenyszámokban pompás eredményeket produkáltak jeles versenyzőink. *Rácz* Vilmos (Kula) a kontinens legjobb rövidtáv futója megnyerte a 100 yardos megyei futóbajnokságot. A távolugrásban és diszkoszvetésben szintén győzött. *Horvátovits* László (Zombor) a sulydobásban 11 m. 30 cm. dobásával első lett. *Rácz* György (Kula) a gerelyvetésben 45 m. 20 cm.-es dobásával vitte el az első díjat. *Koller* Ferenc (Baja) 163 cm. magasságot ért el ugrásával.

A csapatversenyekben és pedig a sulydobásban a *Zombori Sport Egylet*, a futásban pedig a *Kulai Sport Egylet* vitte el az első díjat.

Az atlétikai verseny rendezése már nem sikerült úgy, mint az uszóversenyé. A tribünön pedig nagyszámú nézőközönség is elfért volna.

A nézőközönség ugyan tudja, hogy helye nem a versenypálya belterületén van, hanem a tribünön, csodálatos, hogy nagyrésze mégis a versenypályán volt; ezzel nemcsak a versenyek sikeres rendezését akadályozta meg, hanem a tribün közönségének látókörét is lefoglalta magának.

A verseny részletes eredménye:

Uszás.

I. 50 yardos junior gyorsuszás. 1. *Boros* Iván (B. S. E.) ($32\frac{3}{5}$ mp.). 2. *Tarján* Lajos (Z. S. E.). 3. *Boros* Géza (B. S. E.). Erős küzdelemmel első.

II. 50 yardos Ferenc-csatorna bajnokság. 1. *Jónás* István (Z. S. E.) ($28\frac{3}{5}$ mp.). 2. *Wiesel* Ernő (B. S. E.). 3. *Schmidt* L. József (Z. S. E.).

III. 35 méteres ifjusági gyorsuszás. 1. *Stern* Lajos (Z. S. E.) $24\frac{1}{5}$ mp. 2. *Boros* Géza (B. S. E.). 3. *Ábrahám* Mór (Z. S. E.)

IV. 4-szer 35 méteres uszás. 1. *Bajai Sport Egylet* (*Boros* Géza, *Iván*, *Spitzer* Imre és *Wiesel* Ernő). 2. *Zombori Sport Egylet* (*Tarján*, *Schmidt*, *Raisz*, *Jónás*).

V. 1000 méteres uszás. 1. *Wiesel* Ernő (B. S. E.) (18 p. 23 mp.). 2. *Raisz* Sándor (Z. S. E.). 3. *Radány* Gyula (Z. S. E.). 4. *Spitzer* Imre (B. S. E.). 9 induló. Az első száz méternél *Wiesel* előre indul, előnye folyton nagyobbodik. 70 méterrel második

Atlétika.

I. 60 m. futás. (Két elő futam után.) 1. *Borovánszky* Géza (K. S. E.) ($7\frac{1}{10}$ mp.). 2. *Dr. Stiefelmayer* Károly (K. S. E.). 3. *Steiner* Gyula (Z. S. E.).

II. Távolugrás. 1. *Rácz* Vilmos (K. S. E.) 5 m. 98 cm. 2. *Csávosi* László (Z. S. E.) 5 m. 80 cm. 3. *Vojnits* István (Z. S. E.) 5 m. 43 cm.

III. Ötös sulydobó csapatverseny. I. *Zombori Sport Egylet A) csapata.* (*Horvátovits*, *dr. Adamkovich*, *Tóth* József, *Mayer* és *Dvornák*) 48 m. 22 cm. II. *Zombori Sport Egylet B) csapata.* (*Steiner*, *Kovarik*, *Tóth* Pál, *Schnur* és *Patarica*) 43 m. 44 cm., indult még a *Bajmoki Sport Egylet*.

IV. 100 yardos futóbajnokság (két elő futam után). 1. *Rácz* Vilmos $10\frac{3}{5}$ mp. (K. S. E.). 2. *Csávosi* László (Z. S. E.). 3. *Koller* Ferenc (B. S. E.). 4. *Kocsmár* Emil (Sz. S. E.). $4\frac{1}{5}$ méterrel jó második.

V. Diszkoszvetés. 1. *Rácz* Vilmos (K. S. E.) 34 m. 50 cm. 2. *Horvátovits* László (Z. S. E.) 34 m. 17 cm. 3. *Steiner* Gyula (Z. S. E.) 28 m. 16 cm.

VI. Gerelyvetés. 1. *Rácz* György (K. S. E.) 45 m. 20 cm. 2. *Horvátovits* László (Z. S. E.) 39 m. 80 cm. 3. *Dr. Stiefelmayer* Károly (K. S. E.) 38 m. 40 cm.

VII. Sulydobás (egyéni). 1. *Horvátovits* László (Z. S. E.) 11 m. 30 cm. 2. *Koller* Ferenc (B. S. E.) 9 m. 92 cm. 3. *Dr. Adamkovich* N. (Z. S. E.) 9 m. 89 cm.

VIII. Magasugrás. 1. *Koller* Ferenc (B. S. E.) 163 cm. 2. *Devich* Dezső (B. S. E.) 152 cm. 3. *Steiner* Gy. (Z. S. E.) 147 cm.

IX. Stafétafutás (300 m.) 1. *Kulai Sport Egylet.* (*Nágel*, *Rácz*, *Borovánszky*.) 2. *Bajmoki Sport Egylet.* (*Molnár*, *Horvátszky* *Fábián* és *Peter*.)

A verseny után díjkiosztás és táncmulatság volt az Elefántban. **Armand.**

Bácskai futóbajnok világrekordja. *Rácz* Vilmos, a kulai atléta, a B. E. A. B. tagja a bécsi nemzetközi atlétikai versenyen megjavította a 60 méteres síkfutás (66 másodperc) világrekordját. Nagy feltűnést keltett, hogy az eddig *Simon* Pál által védett 100 yardos síkfutás *Selbercz* díját is a fiatal bajnok nyerte el, bár a futási sport első bajnokai álltak a starthoz. A győztes bácskait a nagy számban megjelent előkelő közönség élénk ovációkban részesítette.

HIRDETÉSEK.

1480/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Doroszló községben megüresedett gyalogrendőri állásra pályázatot hirdetünk.

Az állás javadalmazása utólagos havi részletekben fizetendő évi 600 korona készpénz, ruházatot és előírt felszerelést a község adja.

A szabályszerűen felszerelt kérvények **folyó évi szeptember hó 20-ig** a község előljáróságához beadandók.

Doroszlón, 1909. augusztus 29-én.

211—2—1

ELŐLJÁRÓSÁG.

- 4 ÁLLAMI - 22 ELSŐ -
o ÉREM. o ! ! ! KITÜNTETÉS

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:

„PEF“ o mosható emailfesték
falra, fára, vasra.

BESSEMERFESTÉK
rozsдавédő, viharálló, vasmázolat.

- **BAZALTFESTÉK** -

viharálló és mosható, homlokzatok és belső helyiségek meszelésére.

Kosárbutoromanc. Kádzomanc. Padló-lakk stb. — Mintamázolat, szinkártya
ingyen és bérmentve.